

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница ся издава всякой Четвъртъкъ. Цѣна-та за единъ годинъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шесть мѣсеца три четвърти отъ бѣло меджидіе; въ нѣмъ и въ пощенскы Турскы тилбры (пулове) 50 гроша за годинъ. Спомоществованіа-та трѣба всякога да сж прѣдплатены и да ся испращатъ въ полицѣ, въ групъ, въ кайме или въ почтенскы тилбры (пулове) Турскы, Нѣмскы, Прускы, Русскы или Французскы, на Редактора-тъ у Американъ Ханъ въ Цариградъ. Извѣстія ся вѣстляватъ по 2 гр. на редъ-тъ.

Година 2.

ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВѢРТЪКЪ, 12 МАЙ 1877.

Брой 19.

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА ОТЪ ПРОРОЧЕСТВА-ТА.

(Продълженіе).

3) Пророчества за Вавилонъ.

Вавилонъ е былъ единъ отъ най-знамениты-тъ градове въ древній-тъ свѣтъ. Той е былъ положенъ посрѣдъ едно широко и плодосно поле, на двѣ-тъ страны на р. Евфратъ. Списатели-тъ описватъ стѣны-тъ му да сж были 60 мили околорьсть, 300 крака высокы и 75 крака широки. Вавилонъ достигъ до най-высокъ-тъ степенъ на величіе-то си прѣзъ царуваніе-то на Навуходоносора. Този градъ ся е прочулъ по ученіе-то си и по търговіѣ-тъ си, и ся е наричалъ Великъ, слава-та на цѣлѣ-тъ земѣ. Отъ богатство-то и отъ роскошность-тъ на жители-тъ си, той станъ много развратенъ. Жители-тъ му сж ся кланяли на Вилъ-Нево и на други идоли съ нечисты и гнусны обряды. По причинѣ на лошаины-тъ му Богъ произнесълъ, чрѣзъ пророцы-тъ си, ужасны осжденія противъ този великъ градъ, и чудесно-то изпълненіе на тѣзи пророчества, даже въ наше врѣме, е едно убѣдительно доказательство за божественно-то вдѣхновеніе на онѣзи, които сж ги произнесли. Наистинѣ небогвдѣхновенни чловѣци сж можали, може-бы, да прѣдскажятъ че Вавилонъ щѣше нѣкога да ся разори, но тѣ не сж можали да прѣдскажятъ толкова точно подробности-тъ на разореніе-то му и на бѣдѣще-то му опустошеніе.

Вавилонъ ся е прѣвзълъ въ 538 или 539 годинѣ прѣди Р. Х., когато Іеремія е произнесълъ прѣдреченія-та си за това събытіе въ 588 год. прѣди Р. Х.; т. е. 50 години прѣди да ся случи, а Исаія произнесълъ свои-тъ прѣдреченія за него около 712 год. прѣди Р. Х. т. е. 174 години прѣди изпълненіе-то имъ.

Нека да разгледамы нѣкои отъ тѣзи прѣдреченія:

Име-то на народъ-тъ, който щѣше да разори Вавилонъ, ся е прѣдсказало: «Господъ събуди духъ-тъ на Мидійскы-тъ царіе: защото намѣреніе-то му е противъ Вавилонъ да го истрѣби», Іер. 51; 11. Отъ Исаіѣ 45; 1, ся подразумѣва че Киръ щѣше да бѣде име-то на управитель-тъ на войска-тъ, която щѣше да прѣвземе градъ-тъ. Това прѣдреченіе ся е произнесло повече отъ 100 години прѣди Киръ да ся е родилъ; и то ся е изпълнило когато Дарій и Киръ отидохъ съ единъ Мидійскъ войска и, съгласно съ пророчество-то на Іереміѣ 50; 14, ся опълчихъ противъ Вавилонъ.

Страхливостъ-та на Вавилоняны-тъ тоже ся е прѣдсказала. «Юнаци-тъ Вавилонскы прѣстаняхъ отъ да рату-

ватъ, останяхъ въ твърдѣли-тъ си: сила-та имъ исчезнѣ: станяхъ като жены», Іер. 51 30. Исполненіе-то на това пророчество ся намира въ списанія-та на Ксенофона, който разказва, че обсадени-тъ отъ страхъ останѣли въ твърдѣли-тъ си, и никакво нападеніе не направили противъ обсадители-тъ.

Іеремія бѣ прѣдсказалъ още че рѣцѣ-тъ на Вавилонскый-тъ царъ щѣхъ да отслабѣтъ, че утѣшеніе щѣше да го обземе и болка като жена кога ражда, Іер. 50; 43. Киръ призова Вавилонскый-тъ царъ да ся бѣжтъ само двама-та и така да рѣшѣтъ войнѣ-тъ, но той отказа; той бѣше отслабѣлъ тѣй както пророкъ-тъ бѣше прѣдсказалъ.

Пророкъ-тъ бѣше прѣдсказалъ че градъ-тъ щѣше да ся прѣвземе ненадѣйно чрѣзъ военно искусство, когато Вавилоняны-тъ бѣхъ прѣдадени на веселіе и пѣанство:

«Турихъ ти сѣтъ, ей, и хванѣ ся ты, Вавилоне, и не позна», Іер. 50; 24.

«Скоротечецъ ще тича въ посрѣщаніе скоротечцу, и вѣститель въ посрѣщаніе извѣстителю, за да извѣстятъ на Вавилонскый-тъ царъ, че градъ-тъ му ся прѣвзѣ отъ край-тъ, Іер. 51 31.

«Кагато ся сгорещатъ, ще имъ прѣдложѣ пирове-тъ имъ, и ще ги опѣжъ за да ся развеселятъ, и да заспятъ вѣченъ сънъ, и да ся не събудятъ, говори Господъ, Іер. 51; 39. Исполненіе-то на тѣзи прѣдреченія ся намира въ списанія-та на историцы-тъ Ксенофона и Иродота. Тѣ пишѣтъ че Киръ, като не можилъ да прѣвземе градъ-тъ съ пристѣпъ, прибѣгнулъ на военно искусство: той турилъ сѣтъ за него. Киръ направилъ тайны приготовления да повърне теченіе-то на рѣкѣ Евфратъ, която течала прѣзъ градъ-тъ, така щото войска-та му да може да мине, прѣзъ испразнено-то ѣ мѣсто, въ градъ-тъ. Той сполучилъ въ приготовления-та си, и прѣзъ ноцъ-тъ на едно голѣмо Вавилонско пиршество, когато царъ-тъ, чиновници-тъ му и всичкій-тъ му народъ сж ся прѣдали на веселіе и на пѣанство, той повърнѣ теченіе-то на рѣкѣ-тъ и прѣкара войска-тъ си, прѣзъ прѣжно-то ѣ мѣсто, въ градъ-тъ. Споредъ прѣдреченіе-то на Исаіѣ, порты-тъ не сж были затворены. Царъ-тъ, като чулъ единъ шумъ, пратилъ нѣкого си да ся научи отъ дѣ иде; но щомъ порты-тъ на палатъ-тъ сж ся отворили, Персійци-тъ навѣзли въ него, и въ сжщѣ-тъ ноцъ Валтасаръ, царъ-тъ Вавилонскый, е былъ закланъ.

Колко точно прѣдреченія-та на пророцы-тъ, относительно до прѣвземаніе-то на този градъ, сж ся исполнили! (Слѣдва).

НАЙ-БЛИЖНИЙ-ТЪ ПРИЯТЕЛЬ.

Всякой ся съгласува че чловѣци-тъ иматъ нуждѣ отъ вѣрны пріатели, и всякой цѣни високо искрено-то пріателство. Аристотель казва: «онзи, който намира наслажденіе въ уединеніе-то трѣба да бѣде или едно диво животно или единъ богъ,» т. е. той трѣба да бѣде много по-горень или по-долень отъ чловѣци-тъ. Баконъ излага добрини-тъ на истинско-то пріателство, което умножава радости-тъ ни и намалява скърби-тъ ни. Той казва че всякой, който съобщава радости-тъ си на пріателя си, има още повече радость, и всякой който съобщава скърби-тъ си на пріателя си, има по-малко скръбъ; и че истинско-то пріателство прѣобрѣща бурѣ-тъ въ тишинѣ и тъмнотѣ-тъ въ свѣтлинѣ. Всиница чувствуема нуждѣ-тъ отъ искренны пріатели: ный често ся намирамы въ сѣмѣніе и въ смущенія, и ся нуждаемъ отъ единъ пріатель съ когото да можемъ да ся свѣтуваме; ный често ся намирамы въ оскудіе, и ся нуждаемъ отъ единъ пріатель да ни помогне; и ный често смы отяготени отъ скръбъ, и ся нуждаемъ отъ съчувствіе-то на единъ искрененъ пріатель. Наше-то естество желае твърдѣ много искрено-то пріателство, и обстоятелства-та на живота ни го изискватъ. Ный смы толкова слаби, толкова изложени на опасности и толкова притѣсени отъ всякакви видове бремена щото не можемъ да живѣемъ безъ пріатели. Ако ги имамы, ный дробимъ срдца-та си и ся топимъ отъ грижы-тъ си. Когато смы добръ, когато работа-та ни успѣва и когато ся намирамы въ добры обстоятелства, ный може да не усѣщамы толкова много нуждѣ отъ пріатели; но никой не може да ся надѣва че ще бѣде выжгы въ такова благоприятно положеніе. Силы-тъ на най-силный-тъ сѣ врѣме ще ся истощатъ, и той ще бѣде принуденъ отъ слабость да лѣгне; най-умный-тъ слѣдъ врѣме ще ся намѣри въ една заплетенѣ пѣтекѣ и умъ-тъ му ще ся смути отъ недоумѣніе; най-имотный-тъ ще падне въ нѣкои трудности и ще ся притѣсни отъ злощастія; смъртъ-та ще посѣти домове-тъ ни и жалость-та ще наскрѣби всяко срдце. Колкото добръ или благоденственни или честити и да бѣдемъ днесъ, утрѣ или до годинѣ, ный ще ся намѣримъ въ оскудіе или скръбъ, и ще имамы голѣмъ нуждѣ отъ искренны и съчувствителны пріатели. Колко милиона души има въ тѣзи държавѣ, които усѣщатъ нуждѣ-тъ отъ такыва пріатели!

Твърдѣ трудно е, обаче, да намѣримъ тѣмъ такыва пріатели отъ каквы-то ся нуждаемъ. Твърдѣ лесно е да говоримъ или да пишѣмъ за такыва пріа-

тели, но твърдѣ трудно е да ги намѣримъ. Ный имамы много пріатели, и ако и да цѣнимъ пріателство-то имъ, тѣ не сж точно такыва пріатели, отъ каквыто най-много ся нуждаемъ. Нѣкои отъ тѣхъ сж твърдѣ отдалечени отъ насъ, така щото ный не можемъ да отивамы лесно при тѣхъ, когато най-много ся нуждаемъ отъ тѣхъ; а други не сж по-умни отъ насъ и ся намиратъ въ сжщо-то недоумѣніе, което смущава насъ. Тѣ на драго срдце быхъ ны свѣтували, ако можахъ, що да направимъ, но за злѣ честь тѣ сами-тъ не знаѣтъ що да направятъ. Трети сж слаби, и колкото много и да желаѣтъ да ни помогнатъ, тѣ не сж каджри. Четвърти, които ни сж ся показвали за пріатели, когато смы были добръ и благоденственни, ставатъ равнодушни къмъ насъ когато паднемъ въ нѣкое злощастіе. Колко ни е тежко, когато онѣзи, на пріателство-то на които смы ся уповавали, ся откажатъ отъ насъ и ны оставятъ въ бѣдствіе-то ни!

Има, обаче, единъ пріатель за всякого отъ насъ, и тѣмъ такъвъ пріатель отъ какъвто ся нуждаемъ. Той има всичкы-тъ онѣзи качества, които ный високо цѣнимъ. Той ся намира выжгы при насъ. Ако останемъ въ домъ-тъ си, той ще остане съ насъ; ако отидемъ на друго мѣсто, той ще ни придружи, и дѣто и да ся намирамы, ный можемъ да бѣдемъ увѣрени че той ще ся намѣри при насъ, така щото въ всяко врѣме на нуждѣ, ный можемъ да го помолимъ да ни помогне. Той напълно проумѣва наше-то положеніе; той го проумѣва много по-добръ отъ колкото ный сами-тъ го проумѣваемы; той знае всяко недоумѣніе което ны смущава, всяко бремя което ны притѣснява, всякой грѣхъ който ны развращава, и всякъ опасность на който смы изложени. Той знае още точно онова което ный трѣба да правимъ въ всякой случай; той никогда не ся сѣмѣва, никогда не е въ недоумѣніе, и никогда не погрѣшава, и выжгы знае точно що е най-добро за насъ да правимъ; и ако просимъ усърдно мудрость отъ него, той выжгы е готовъ да ни каже що да правимъ. Той може да не мысли тѣй както ный мыслимъ, и да не сжди тѣй както ный сждимъ; неговы-тъ мысли може никакъ да не ся съгласуватъ съ наши-тъ, неговы-тъ сжденія може да бѣдѣтъ съвршенно противны на наши-тъ, и неговы-тъ вѣрны изобличенія може да осжждатъ поведѣніе-то ни; но въ всякой случай ный можемъ да бѣдемъ увѣрени че наши-тъ мысли сж кривы и че неговы-тъ сжденія сж правы, и че ако слѣдвамы вѣрно свѣтъ-тъ му, за насъ ще бѣде добръ, какъвто и да ся случи.

Той е още единъ силенъ пріатель; той не е слабъ като наши-тъ земны

приятели, които често не могат да ни помогнат, даже когато ти бяха искали да ни помогнат. Сила-та на този приятел не е ограничена; обстоятелства-та, колкото неблагоприятни и да бъдат, не могат да му пречат; неприятели, колкото силни и да бъдат, не могат да му противостоят. Той може да извърши за истински-ти си приятели щото иска. Той може да не направи за тях каквото ти искат, да не им даде каквото ти желават, и да не ги освободи изведнъж от скърби-ти и от страдания-та им; той може да пръдвизда че основа което ти желават, колкото приятно и нужно да им ся вижда, не ще бъде добро за тях, и още че много нища които им ся виждат твърди мъчни, сж на дѣло нужни за тях. Всички-ти му истински приятели, обаче, могат да бъдат увѣрени че нищо не може да им ся случи, което той не счита за тяхно добро, и че той не ще ги остави, но ще бъде съ тях въ всички-ти им скърби и изкушения за да ги подкрѣпи, утѣшава и благославя.

Той е, обаче, единъ искренъ приятел, който осжда неправедни-ти и не похвалява недостойни-ти. Той излага недостатъци-ти ни и грѣхове-ти ни, и ся обхожда къмъ насъ като грѣшници. Той не ще ни подкрѣпи, заощава и утѣшава до когато постоянствуваме да вървимъ въ грѣшны-ти си пѣтища; той така ще ся обходи къмъ насъ като да ни накара да ся покаемъ отъ грѣхове-ти си и да ги напустемъ, но при всичко това той е дълготърпеливъ и твърдъ съчувствителъ. «Той познава наше-то създание, и помни че ний сме нърсти.» Той е былъ, освѣтъ грѣхъ, искушаванъ въ всичко, и знае какъ да помага на онѣзи които ся искушаватъ.

Да, ний имаме голѣмъ нуждъ отъ любовь-тъ и отъ прѣтелство-то на Господа нашего Иисуса Христа. Прочее, нека да го считаме за най-добрий-тъ си приятел, и негово-то прѣтелство за по-драгоцѣнно отъ всички-ти земни съкровища. Нека да слушаме радостно слово-то му, да прѣемамы съвѣты-ти му, и да слѣдвамы заповѣди-ти му, защото тогава ний можемъ да бъдемъ увѣрени че той ще бъде съ насъ въ всички-ти ни злощастия и страдания, и че съ врѣме ще ни избави отъ тяхъ за выжгы.

Петръ казва, въ насъ има петъ непрѣтели на душевнѣй-тъ миръ, сиречь, сребролюбѣ, честолюбѣ, завистъ, гнѣвъ и гордость. Ако ти ся испажде-хъ изъ насъ, ний щѣхмы да ся наслаждаваме съ постояннѣй миръ.

Ижъ-тъ къмъ земнѣ славы прилича на ижъ-тъ къмъ себе-то въ това, че и въ него има много скърби и смущения.

Едно отъ най-трудны-ти занятия въ свѣтъ-тъ е трѣсеніе-то на земнѣ славы; онѣзи, които ся прѣдаватъ на славолюбіе, умираатъ прѣди даже да скро-ѣтъ планъ-тъ на работѣ-тъ си.

Ласкателство-то е едно отъ най-грубы-ти навыцы; то е отвратително на всѣкъ благороднѣй душѣ.

Св. Августинъ казва: Пѣяство-то е ласкающъ диаволъ, сладка отрова, и прѣятель грѣхъ.

ПИЩЕВАРИТЕЛНЫ-ТѢ ОРЖІЯ.

Понеже всички-ти части на тѣло-то постоянно ся изнураватъ, нужно е щото ти постоянно да ся хранятъ. За извършване-то на това една заплетена и искусна система на оржѣя ся е измыслила, отъ които всички-ти дѣйствуватъ съгласно и добръ извършватъ нужнѣ-тъ службѣ.

Първо, храна-та трѣба да ся приготви за всички-ти части на тѣло-то, послѣ да имъ ся прѣнася, и наконецъ да ся усвоява отъ тяхъ. Понеже различни-ти части на тѣло-то иматъ нуждъ отъ разны видове хранѣ, като напримеръ кости-ти ся нуждаѣтъ отъ единъ видъ, а мѣхцы-ти отъ другъ и жилю-ти отъ другъ и т. н., особна храна трѣба да ся приготви за всякъ отъ тяхъ. Понеже нѣкои части на тѣло-то иматъ нуждъ отъ повече хранѣ, а други отъ по-малко, то всяка частъ трѣба да ся снабдява точно съ нужно-то количество хранѣ. Понеже части-ти на тѣло-то оставатъ на мѣста-та си и не могатъ да отиватъ да търсятъ хранѣ, то тя трѣба да имъ ся прѣнася точно когато иматъ нуждъ отъ неѣ. Понеже всяка отъ части-ти на тѣло-то е построена различно, храна-та, която ѣ ся доставя, трѣба въ всякой случай да ѣ ся прѣнася по такъвъ начинъ щото тя да може да ѣ присвоява и да ѣ употребява. Отъ това е явно че една твърдъ заплетена и искусна наредба е необходима щото тѣло-то да може да ся храни.

Нека да разгледамы, *първо*, какъ ся приготви храна-та.

Тя ся приготви чрѣзъ двѣ средства, отъ които едно-то е механическо, а друго-то е химическо. Храна-та влиза въ уста-та, дѣто има оржѣя да ѣ дѣвчатъ и да ѣ мокрятъ; и послѣ тя слазя чрѣзъ единъ проходъ въ стомахъ-тъ, дѣто тя ся подлага на химическо-то дѣйствие на единъ жидкостъ, нареченъ гастрически сокъ, отъ който едно достаточное количество выжгы ся намира въ стомахъ-тъ.

Тѣзи жидкостъ има нѣколко чудесны качества. Тя не прилича на никой другъ жидкостъ въ тѣло-то; и никакво чловѣческо искусство не може да произведе единъ подобнѣ жидкостъ, толкова силна и при това толкова невредителна. Тя има силѣ да разлага всички-ти видове хранѣ и да ги прѣобрѣща въ такова вещество щото то да може да ся усвоява отъ тѣло-то; но при това че тя има силѣ да разлага всички-ти видове хранѣ, тя никакъ не поврежда деликатны-ти жилю на стомахъ-тъ.

Образъ-тъ и положеніе-то на стомахъ-тъ въ чловѣка сж такыва щото храна-та не прѣминува бърже чрѣзъ него, но остава въ него доста врѣме така щото гастрически-тъ сокъ да дѣйствува върху неѣ толкова колкото е нужно. Стомахъ-тъ, на който образъ-тъ прилича на гайдѣ, ся намира посрѣдъ тѣло-то, и проходъ-тъ, чрѣзъ който храна-та излазя отъ стомаха, е малко по-высокъ отъ проходъ-тъ чрѣзъ който влиза, така щото храна-та не излазя отъ стомахъ-тъ додѣто не ся натисне чрѣзъ свиваніе-то на мѣхцы-ти на стомаха, и тѣ не ся свиватъ додѣто гастрически-тъ сокъ не е ималъ врѣме да свърши дѣло-то си.

Понеже има нужда щото храна-та да ся подлага на дѣйствие-то и на другъ жидкостъ прѣди да бъде гото-

ва да ся усвоява отъ тѣло-то, и понеже тѣзи жидкостъ е твърдъ вредителна за стомахъ-тъ, то друга искусна наредба е нужна. Близо до стомахъ-тъ има едно оржѣе, което прави тѣзи жидкостъ, и отъ което ся прѣстира една цѣвъ, която ся свързва съ първо-то чрво, въ което тѣзи жидкостъ ся смѣсва съ хранѣ-тъ.

Чрѣзъ дѣйствие-то на тѣзи двѣ жидкости, храна-та ся прѣобрѣща въ такова вещество, щото питателна-та ѣ частъ може твърдъ лесно да ся поѣе. За да може това дѣло да ся извърши, въ жилю-ти на чрва-та ся намиратъ хилюды малкы цѣвичкы. Тѣзи цѣвичкы попиватъ питателнѣ-тъ сокъ, който послѣ минува чрѣзъ тѣхъ за въ нѣкои жилю: отъ тѣзи жилю ся прѣстиратъ по-голѣмы цѣвичкы, чрѣзъ които питателнѣ-тъ сокъ прѣминува за въ единъ по-голѣмъ жилю който може да държи отъ около двѣ пѣлы лажицы. Отъ този ссѣдъ една цѣвъ, наречена сборникъ, възлазя по гърбъ-тъ дору до вратъ-тъ, дѣто тя ся испразня въ единъ голѣмъ жилю, която веднага прѣнася питателнѣ-тъ сокъ, заедно съ ветхѣ-тъ крѣвъ, на сърдце-то.

Въ идущѣ-ти си брой ще изложимъ нѣкои подробности върху тѣзи искусствѣ наредбѣ.

ОБРАЗОВАНИЕ-ТО ВЪ ШОТЛАНДІИ.

I.

Общенародна-та училищна система.

Отъ три-ти земи, които съставляватъ Велико-Британско-то царство, Шотландія е занимавала за дълго врѣме най-първо-то мѣсто въ образование-то; и нейна-та училищна система, чрѣзъ единъ періодъ отъ 250 години, е прѣминѣла чрѣзъ строгы опыты, и ся е показала на дѣло по-горня отъ системы-ти на Англіи и на Ирландіи. Прочее, едно кратко описаніе на Шотландскѣ-тъ училищнѣ системѣ не ще бъде безъ ползѣ за читатели-ти на *Зорницѣ*, особенно като знаѣтъ че тя ся е основала когато Шотландія е была още една твърдъ бѣдна земя, вѣдувана отъ постоянны политически смущения, и че даже сега тя ся отличава въ това, че най-бѣдни-ти отъ Шотландци-ти могатъ да ся ползуютъ отъ неѣ.

Не е нужда да излагамъ тука най-отдавнашны-ти учебны заведения на Шотландіи. Шотландци-ти още отъ начало сж обичали учение-то и сж оцѣнявали стойность-тъ му; и когато починали да турятъ образование-то въ единъ общъ редъ, тѣ сж имали да рѣшѣтъ въпросъ-тъ «за какъ да слѣжатъ най-добръ сществующѣ-ти елементы въ единъ общенароднѣ системѣ.»

Първо, трѣба да забѣлимъ че рѣшеніе-то на този въпросъ ся е прѣдпріело веднага слѣдъ религіозно-то прѣобразование, и лица-та, които сж го прѣдпріели, сж были водители-ти въ прѣобразование-то на религіѣ-тъ. Отъ това е явно че религіозно-то прѣобразование само по себе си е было единъ истинскы напѣдѣкъ; защото суевѣрнѣ-тъ религіѣ выжгы е была противна на образование-то и на напѣдѣкъ-тъ, понеже само чрѣзъ държеніе-то на народъ-тъ въ невѣжество и въ духовно робство, тя е можала да задържи вліяніе-то си надъ него. Тѣзи система е была достовѣрна, защото лица-та, които сж ѣ съставили, не сж допушали да ся

прѣематъ скептици и невѣрници за читатели, но чловѣцы, на които религія-та, нравственность-та и образование-то сж были задоволителны на онѣхъ-тъ, която ги е издържала.

Второ, този въпросъ ся е считанъ още отъ начало-то като народенъ въпросъ. Народни-ти водители сж бы увѣдени че той не е можалъ да достигне до едно сполучливо рѣшеніе, а всяка отъ различни-ти общины ся ставяше да го рѣшава частно. За прѣдобываніе-то на едно общенародно образование, изисквало ся е да има една общенародна система, която да изключавя нито даже най-гористѣ или най-бѣдни-тъ частъ въ Шотландіи. Всичко това ся е зѣло въ вниманіе; по този начинъ дѣца-та на най-бѣдни-ти овчары въ отдалечены-ти гористѣ мѣста сж можали да получаватъ едно образование както дѣца-та на по-бѣгаты-ти хора и на прѣбывающѣ-ти градове-ти.

Трето, народни-ти водители сж были увѣдени още че система-та, за да бъде сполучлива, трѣба да бъде споредъ нужды-ти на народъ-тъ, т. е. училища-та трѣба да бъдатъ на тако разстояние и разноску-ти за поддържаніе-то толкова умѣренны, щото дѣца-та на най-бѣдни-ти хора да могатъ да ходятъ въ тѣхъ. Ако дѣца-тъ въ нѣкои части на Шотландіи за да ходятъ на училище трѣбаше да отиватъ на по-голѣмы села, или да прѣминуватъ голѣмо разстояние, тѣ често щѣхъ да ся обезсърдчаватъ отъ мѣхцы-ти и отъ разноску-ти. Или родители-ти намирахъ че разноску-тъ за образование-то на дѣца-та имъ по-голѣмы отъ силы-ти имъ, тѣ щѣхъ да прѣдпочетѣтъ да не ги образоватъ, нежели да искатъ помощъ отъ другъ за това.

Наконецъ, за да можаше народно-то образование да ся усвършенствува, училищна-та система трѣбаше да бъде такава щото отъ единъ странѣ, родители-ти на ученицы-ти да ся не интересуватъ въ неѣ и да могатъ да турятъ желанія-та си въ дѣйствие, бы за изваждане-то на нѣкой недостойнъ учитель было за доставяніе средства по-высоко образование, было за нѣкъ промѣненіе което тѣ може да мыслятъ за необходимо; отъ другъ страни учители-ти трѣбаше да бъдатъ доста независимы, така щото да могатъ да слѣдватъ такыва програмы, каквы тѣ бяхъ считали за най-добры, да ако въ начало-то и да не ся одобрявахъ отъ родители-ти.

Такыва сж были главны-ти черты които народни-ти водители сж считали като необходимы условия за сполучнѣ-тъ на системѣ-тъ имъ за общенародно-то образование. Планъ-тъ, който тѣ сж направили, е былъ твърдъ прѣсты и твърдъ сполучливъ. Въ Шотландіи, раздѣленіе-то на населеніе-то въ еноріи е сществуваало вече, и понеже въ всякъ еноріи е имало по единъ церквъ и по едно духовно лице, тѣ рѣшили щото въ всякъ отъ тѣхъ да имъ поне по едно училище и по единъ учитель. Въ всякъ еноріи построили по едно здание за училище и по единъ цѣкъ заедно съ единъ градинѣ за учителя. Разноску-ти за тѣзи здания платка-та на учителя сж ся плащали отъ жители-ти въ еноріи-тъ. Учителѣ тѣ ся е опрѣдѣлялъ отъ онѣзи, които сж плащали за него слѣдъ едно задоволителнѣ испытъ на религію-

ний-тъ и нравственный-тъ му животъ и на образование-то му. Родители-тъ на ученицы-тъ сѣ плащали отъ 1 $\frac{1}{2}$ до 5 $\frac{1}{2}$ б. меджидиета; а онѣзи които не сѣ можали да плащатъ нищо, тѣхны-тъ дѣца сѣ ся приѣмали даромъ въ епорійскы-тъ училища. Това кратко описаніе на Шотландскы-тъ училищныя системѣ може да обясни колко скоро тя ся е распространила, и колко съобразна е была съ нужды-тъ на народъ-тъ.

Робертъ Томсонъ.

Нѣкои си хвалили Филипа Македонскый че пѣялъ много; а Димостенъ казалъ: «Това е добро качество за сунгеръ-тъ, но не за единъ царъ.»

Всѣка неумѣренность е зла; но пѣяство-то е най-зла отъ всичкы-тъ неумѣренности. То разваля здравіе-то, поврежда умъ-тъ и вскопява челоуѣкъ-тъ.

Франклинъ казва: «Нѣкои отъ домашны-тъ злины на пѣяство-то сѣ: кѣщи безъ прозорцы, градины безъ плетове, нивы необработены, плѣвници безъ покрывы. дѣца безъ дрехы и безъ добръ отхранѣ.

Образование-то е по-добръ стражъ на свободѣ-тъ нежели една постоянна войска. Ако не смы готови да плащамы за учители и учителкы, ный ще смы принудени да плащамы за войницы.

ПОСѢЩЕНИЕ-ТО

на

Лейди Странгфордъ

въ Ескы-Загрѣ.

(Съ благодареніе обнародувамы слѣдующе-то което ни ся прати отъ единъ пріятель въ Ескы-Загрѣ. Ред.)

Господине редакторе,

На минуваніе прѣзъ градъ-тъ ни въ послѣдніе, Высокопочитаема-та Лейди Странгфордъ благоволи да посѣти Дѣвическо-то ни училище. Граждани-тъ, а най-вече женско-то тука Дружество ся постаралъ да ѣхъ приѣматъ колко-то имъ бѣ възможно по-добръ. Освѣтъ другы-тъ наредбы и почести що ѣ ся отдадохъ, при вѣтѣпаніе-то ѣ въ приѣмнѣ-тъ залѣ на училище-то, дѣвойкы-тъ наредены на единъ странъ испѣхъ слѣдующъ-тъ пѣсень:

Въздавай нашъ народъ

Пристойнѣ-тъ хвалѣ

На Ледины дѣла:

«Добръ дошла.»

Съ пѣсни утѣшны

Гостянкѣ честитѣ

Днесъ да посрѣщнемъ

Леди племенитѣ

Изъ Англіѣ въ походѣ,

На доблестнѣ войнѣ

Потеглила сама,

Леди Странгфордъ;

Въ мирны успѣхы

Рицаръ новъ чудесенъ,

Носи утѣхы

Милость, даръ небесенъ.

Въ военный си въсходѣ

Съ орѣже — добринѣ

Велика-та жена

Леди Странгфордъ

Свърши побѣды;

Завладѣ прѣстола

Родъ нашъ изведе

Зъ нужды и неволы.

Подиръ испѣваніе-то на пѣсень-тъ една отъ учителкы-тъ произнесе слѣдующъ-тъ прѣвѣтственнѣ рѣчь.

Высокопочитаема Госпожо!

Този часъ на свиданіе-то ни съ Васъ, ще остане паметенъ за градъ-тъ ни и за насъ; защото Ваше-то тука присѣтствіе произвежда въ насъ най-голъмо-то удоволствіе, което бы могли да пожелаемъ. И наистинѣ нѣма за насъ по-голъмо наслажденіе отъ това дѣто ся удостоихмы да видимъ лице-то, което съ поевяваніе-то си въ странѣ-тъ на ужаса е принесло утѣха на толкозъ злострадающы, да ся прикоснемъ до рѣцѣ-тъ, които сѣ отрили съззы-тъ на хиляды злостастницы.

Добръ си ни дошла прочее, Высока Гостянке, виновнице на това наше благопріятѣйше наслажденіе!

Първо-то благо на челоуѣчскъ-тъ душѣ е да познае цѣлой че го обичатъ, а ный са наслаждавамы вече на това благо, защото видѣхмы и познахмы, че Вый ни сте обичали и ны обичате. Инакъ, Благородиѣша Леди, Вый не бы оставили мирный-тъ и спокоенъ животъ въ тихы-тъ прѣдѣлы на вашѣ-тъ родинѣ за да посѣтите плачевный юдоу на наше-то обуреваемо отечество; не бы отложили блѣсъкъ и величіе за да ся изложите на толкозъ несгоди, неудобства и лишения въ едно прѣдпріятіе толкози тѣжко даже и за хора не отъ полъ-тъ ни; това само любовь-та Ви кѣмъ насъ го е извършила. О голѣма ще да е тѣзи любовь, Леди, която на тозъ подвигъ Ви е навѣла, а ный смы слабы и не въ силѣ да Ви отблагодаримъ за неѣхъ.

При видѣ-тъ на Ваше-то усърдіе да облекчите судбѣ-тъ на горестны-тъ, ный оставамы смаяны! Осѣщамы цѣнѣ-тъ на благодаренія-та, но не намѣрвамы думы да искажемъ признателность-тъ си. Ный быхмы ся съвѣсмъ отчаяли въ слабо-то израженіе на чувства-та си, ако да не смы увѣрены че благодаренія-та въ самы себе си заключаватъ награда-тъ си. Съ туй увѣреніе, ный прѣпорѣчвамы народа си и за напредъ на Васъ, а жертвы-тъ на сърдце-то Ви на небесный-тъ нашъ Спасъ.

Най-послѣ кога да си иде, отъ странѣ на сироты-тъ които са намѣрватъ въ градъ-тъ ни отъ разорены-тъ въ Пловдивско села испѣ ѣ са на испращаніе слѣдующа-та пѣсень:

Тръгва! ето ѣхъ излѣзва!

О, каква за насъ бѣда

Ахъ за насъ вѣчь залѣзва

Нашъта свѣтла-та звѣзда.

Сбогомъ Леди, наша майка,

Цѣлъ народъ за тебъ ся вайка

Цѣлъ народъ зове тя съ гласъ

Урра! въ добъръ часъ

Не забравяй, Леди, насъ

Урра! въ добъръ часъ

Въ добъръ, добъръ — Въ добъръ майко часъ,

Тамо дѣт' отивашъ, Леди,

Много здравіе си носи

Туй що видѣ ты въ бесѣдѣ

И прѣдъ другы разгласи

О, бѣди ни покровитель

Леди, Ангелъ утѣшитель

Цѣлъ народъ зове тя, и др.

Не забравяй майко наша

Тука дѣто си была

Горчивѣ-тъ нашъ чашѣ

Нашътъ нужды и тѣгла.

О бѣди ни покровитель, и др.

ПОЛИТИЧЕСКЫ ПОВИНЫ.

ТУРСКО-РУСКЫ-ТЪ ВОЙНЫ

ВЪ XIX-й ВѢКЪ.

III.

1853—1856.

Въ начало-то на 1853 годъ, Менчикова, Рускый-тъ Министръ на Мореплаваніе-то, трѣгнѣ съ голѣмъ шумъ, слѣдъ като прѣгледа войскъ-тъ въ Южнѣ Руссіѣ, която състоше отъ нѣколко корпуса и флотъ-тъ въ Севастополско-то пристанище. Въ единъ Нотъ отъ 5 Маѣ той поиска отъ Портѣ-тъ што Султанъ-тъ да ся задѣлжи чрѣзъ договоръ да поддѣржа правдинѣ-тъ на Гръцкѣ-тъ Церквѣ. Съ това прѣдложеніе той искаше да ся повѣри на Рускый-тъ Царъ покровителство-то на 11 милиона Султановы подданицы които исповѣдватъ Православнѣ-тъ вѣрѣ. Султанъ-тъ, при всичко че поддѣржи отъ само-себе си правдинѣ-тъ на Гръцкѣ-тъ Церквѣ, отказъ да приѣме прѣдложенія-та на Менчикова, и послѣдний-тъ напуснѣ Цариградъ като сѣкѣ съ Портѣ-тъ дипломатическы-тъ сношенія.

По-послѣ станѣ извѣстно че въ врѣмѣ-то когато Рускый-тъ царъ испращалъ Менчикова съ особенно посланіе до Султанъ-тъ, той самъ открилъ планъ-тъ си относительно до Турціѣ на Англіѣ-тъ посланикъ въ Петербургъ. Като му говорилъ за Австріѣ, той казалъ: «Онова, което угодява на Руссіѣ, угодява и на Австріѣ; наши-тъ интересы съ нейны-тъ сѣ еднакъ.» Относно до расподѣленіе-то на Турскы-тъ земи, той казалъ: «Княжества-та сѣ на дѣло една независима Държава подъ мое-то покровителство; и тѣ можѣтъ да продължаватъ да бѣдѣтъ така. Сърбія може да приѣме сѣщій-тъ видъ правленіе и Бѣлгарія тоже.» Царъ-тъ поднесълъ на Англіѣ Египетъ и островъ Критъ, а Цариградъ оставалъ за себе си.

На 3 Юлія Рускы-тъ войскы прѣминахъ Прутъ-тъ; тѣ щѣхъ да занимаватъ Княжества-та додѣто Султанъ-тъ устъпаше исканія-та на Царъ-тъ. Прѣговори-тъ ся почнахъ между Портѣ-тъ и Рускый-тъ Дворъ, но напразно. Наконецъ, Портѣ-та обяви на Рускый-тъ Командантиѣ че ако до 23 Октомври не напусне Княжества-та, войнѣ-та ще бѣде обявена. Руссіѣ не мысляше че Турцы-тъ сѣ способны за едно важно прѣдпріятіе; но послѣдний-тъ чрѣзъ скорость-тъ съ којѣто ся устрои хъ и чрѣзъ съпротивленіе-то, което показавъ въ първы-тъ биткы на Дунавъ-тъ, наскоро ѣ доказахъ че тя была изгнана.

Вопрѣки обявленія-та на Рускый-тъ царъ че той ще дѣржи отбранително положеніе, флота-та му нападѣ единъ часть отъ Турскѣ-тъ флотъ при Синапъ и бомбардира то-зи градъ. Запады-тъ Силы, на които флотъ-тъ ся намирахъ тогава въ Босфоръ-тъ, подъ прѣдлогъ че Царъ-тъ не си е устоялъ на думѣ-тъ, заповѣдахъ имъ да влѣзѣтъ въ Черно море. Това бѣше въ начало-то на Януарія 1854. Непріятельскы-тъ дѣйствія, обаче, почнахъ на 22 Априлія. Адмиралъ-тъ Дандасъ и Хамлинъ бомбардирахъ военно-то пристанище на Одессѣ, и съсыпахъ батеріи-тъ и Рускы-тъ корабы, но безъ да повредятъ градъ-тъ и търговско-то пристанище.

Прѣзъ това врѣмѣ една Френска войска отъ 50,000 души, подъ управленіе-то на Генералъ Арно, ѣ една Англіѣ-ска войска подъ Лордъ Раглана ся отправихъ за Варнѣ. Руссіѣ-тъ, слѣдъ 3-мѣсечно обсаждане на Силистрѣ, принудихъ ся да напуснѣтъ Княжества-та прѣзъ Юлія. Австріѣ съ съгласіе-то на Султана занема Влахиѣ, и Турціѣ ся намѣри въ безопасность откъмъ Дунавъ-тъ.

Кѣмъ край-тъ на Августа Френска-та, Англіѣ-ска-та и Турска-та войска ся отправихъ за Кризъ, дѣто война-та трѣбаше да стане подъ стѣны-тъ на Севастополъ. Прѣди да ся приближатъ до този градъ, тѣ ся удари хъ съ Рускѣ-тъ войскѣ, управляванъ отъ Менчикова, на рѣкѣ-тъ Алмѣ, и послѣднѣ-та ся разби.

Побѣдители при Алмѣ, съюзинескы-тъ силы завладѣхъ пристанище-то на Балаклава, и обсада-та на Севастополъ ся почна редовно. На 5 Ноември станѣ битка-та при Инкерманъ противъ единъ Рускѣ войскѣ, която нападѣ ненадѣйно Англичаны-тъ. Команданти-тъ на съюзинескы-тъ силы наскоро проумѣхъ че ключъ-тъ на защитѣ-

тъ на Севастополъ състоше въ твърдинѣ-тъ Малаковъ, и за това дѣйствіе-то ся почина противъ неѣхъ. Бой-тъ на 17 Февруарія при Евпаторіѣ, дѣто Руссіѣ-тъ ся побѣдихъ отъ Омеръ паша, съкруши царъ Николай, който бѣше вече твърдъ много наскърбенъ за дѣто бѣше изгубилъ плодъ-тъ на дипломатіѣ-тъ си, на устройство-то си и на завоеванія-та си въ продълженіе на 25 години; той умрѣ почти внезапно на 2-й Марта 1855. Сынъ-тъ му, Александръ II, го наслѣди.

Прѣзъ ноци-тъ на 22 и 23 Маѣ двѣ биткы станѣхъ прѣдъ крѣпость-тъ на Севастополъ. Въ сѣщо-то врѣмѣ едно отдѣленіе прѣвзе Керчъ и Ени-кале като съсыла много военны магазини. Една часть отъ съюзинескѣ-тъ флотѣ влѣзе въ Азовско-то море и бомбардира градъ-тъ Тагапрокъ, а едно Турско отдѣленіе завладѣ Анапѣ върху Кавказскый-тъ брѣгъ.

На 19 Юлія Френци-тъ прѣвзехъ съ пристѣпъ прѣдъ Севастополъ двѣ важны мѣста и Англичаны-тъ — друго мѣсто отъ голѣмъ важность. На 28 Юлія сутренъ-та Френци-тъ ся опитахъ да прѣвзематъ твърдинѣ-тъ съ пристѣпъ, но тѣ бѣдохъ отблъснати съ единъ загубѣ отъ 3,000 души. На 5 Септември едно ужасно бомбардиране ся почна противъ Малаковъ, което траѣ 3 дни. На 8 Септември по пладѣ топовѣ-тъ прѣстанѣхъ да грѣмѣтъ и пристѣпъ-тъ ся почина. Вечеръ-та Малаковъ ся прѣвзе и Руссіѣ-тъ напуснѣхъ градъ-тъ.

Другы войскы ся пратихъ противъ Кинбурнъ при устіе-то на Днепръ и противъ Оджаковъ. Тѣзи мѣста ся занемахъ едно слѣдъ друго, а на Сѣверъ Балтійско-то море бѣ затворено за Руссіѣ и така Руската търговля ся бѣше унищожена.

По прѣдложеніе-то на Австріѣ, прѣговори за миръ ся отвори хъ, и на 1-й Февруарія 1857 ся рѣши да стане Паризскый-тъ конгресъ, а договоръ-тъ за миръ ся подписа на 30 Марта въ сѣщѣ-тъ годинѣ.

ИСТОЧНЫЙ-ТЪ ВЪПРОСЪ ВЪ АНГЛІЙСКИЙ-ТЪ ПАРЛАМЕНТЪ.

Слѣдующе-то е едно скратеніе на отговоръ-тъ на Г. Кросъ, Министръ-тъ на Внѣшны-тъ Дѣла, на Г. Гладстоново-то слово:

Руссіѣ и Турціѣ сѣ сега въ войнѣ, и злостастія-та на тѣзи войнѣ може да надминахъ клѣпъ-та въ Бѣлгаріѣ; защото тя става сега въ най-распалителнѣ-тъ часть въ Европѣ, и въ единъ часть на Европѣ дѣто почти всѣка Сила има интересы, и за злѣ честь противоположны интересы. Въ нацѣ-тъ земѣ, ный вече почувствовахмы слѣдствія-та отъ войнѣ-тъ, отъ умноженіе-то на цѣнѣ-тъ на хлѣбъ-тъ. Въ войнѣ-тъ, която ся почнува, Велика Британія обяви че ще пазѣ свѣршеннѣ неутралность. Всичкы-тъ ни усилія трѣба да клонятъ кѣмъ ограниченіе-то и умиакненіе-то на войнѣ-тъ, защото никой не може да каже дѣ и кога ще ся свърши, особенно въ тѣзи часть на Европѣ. Ный не знаемъ какъ мыслятъ другы-тъ Силы, но азъ обявамъ че Руссіѣ е зѣла върху себе си най-важнѣ-тъ отговорность като е запалила пожаръ-тъ. Г-нъ Гладстонъ иска отъ Министерство-то да опрѣдѣли кои отъ Англіѣ-скы-тъ интересы може да ся докажѣтъ. Добръ, Суезскый-тъ Каналъ е едно мѣсто въ което цѣла Европа има интересы и особенно Англіѣ. Слѣдовательно, ный не можемъ да допуснемъ никакво чуждестранно вмѣшательство въ него. Цѣла Европа и особенно Англіѣ ся интересува въ Египетъ. Никое по-важно пристанище нѣма отъ Александрійско-то; слѣдовательно, ный не можемъ да допуснемъ на Руссіѣ, защото тя ся намира въ войнѣ съ Турціѣ, да докачи Александріѣ. Колкото за Дарданелскый-тъ проливъ, нито Турціѣ нито Руссіѣ-тъ иматъ право да ся опитатъ да направятъ нѣщо, което докача условия-та на единъ Европейскы договоръ. Англіѣ има въ него голѣмъ интересъ, който трѣба да ся земе въ вниманіе. Надѣвамъ ся, обаче, че интересы-тъ, за които говорихъ, не можѣтъ да ся докажѣтъ наскоро, и за това не е нужда да ги земѣмъ сега подъ серіозно вниманіе. Не прѣди много врѣмѣ, Рускый-тъ Императоръ обяви на посланикъ-тъ ни че той нѣма ни най-малко-то желаніе и ни най-малко-то намѣреніе да завладѣ Цариградъ, като е прибавилъ че завладѣніе-то на тѣзи Столицѣ ще бѣде едно злостастіе за Руссіѣ. «Ако, каза още,

азъ ся принудѣ да занимаѣмъ единъ часть отъ Българіи, то ще бжде привременно.» Ако Рускій-тъ Императоръ устои на думѣ-тъ си, за Англійскы-тъ интересы нѣма никаква опасность; но мажнѣ е да ся задържи една побѣдоносна войска, и единъ народъ, който ся е подигналъ веднѣжъ, не е лесно да ся примиря. Всичко което можѣ да кажа е, че Правителство-то на Нейно Величество вѣрва искрено че Руссія не ще докати онѣзи интересы, които сѣ възвѣ отъ границы-тъ на войнѣ-тъ; защото, ако ги докати, Англія и Европа не ще останѣтъ равнодушны.

Колкото за прѣдложенія-та на Г. Гладстона, азъ съмъ принуденъ да кажа че когато ги прочетохъ за пръвъ пѣтъ, азъ не имъ намѣрихъ нито главѣ-тъ нито опашкѣ-тъ, т. е. никакъ не можихъ да ги разбера. Единъ Господинъ каза че половина-та отъ тѣхъ сѣ очивисны истинны. Ако това е така, азъ казвамъ че друга-та имъ половина ся съставлява отъ невѣзможности. Ако Г. Гладстонъ иска да каже че, въ слѣдствие на онова което ся случи въ Турціи, Руссія е длѣжна да ся намѣси, и че ный трѣба да ся присѣдинимъ съ неимъ, защо не го исповѣда? Той казва че ный смы ся служили съ думы-тъ «възраженія» и «протестуванія», и че тѣ не сѣ имали никакво слѣдствие. Онова, което почитаемый-тъ Господинъ иска, е думѣ-тъ: войнѣ. Ако това не е, какво е прочее? Той иска да каже че ный трѣба да заплашимъ Турціи съ войнѣ, даже ако нѣмамы намѣреніе да ѣмъ направимъ, и тогава тя ще устѣпнѣ; но азъ казвамъ че това ще бжде едно съвѣснѣ недостойно поведѣніе за насъ. Ный опитахъмы вече тѣзи политикѣ въ Дунавскій-тъ въпросъ. Ако искате да правите бой, кажете го, кажете онова което мислите и мислете онова което казвате. Г. Гладстонъ обяви че трѣба да ся даде на Христіанскы-тъ области въ Турціи едно дѣйстви-телно Самоуправленіе и мѣстна свобода; но тѣзи нѣща сѣ плодъ на много години.

Жално ми е за тѣзи прѣдложенія, защото, ако има нѣщо което да желаѣмъ повече отъ всичко друго, то е Англійѣ да бжде съединена; но цѣль-та на почтенны-тъ членове отъ противнѣ-тъ партіи ся види да е, не Англійѣ да бжде съединена, но свободоло-бия-та партіи да остане съединена. Г. Гладстонъ ся види да счита политикѣ-тъ на Англійско-то Правителство като двосмы-сленна, но тя никога не е одобрявала угнѣтѣніе-то и тиранство-то дѣто тя е мо-жала да ся мѣси. Политика-та на Прави-тельство-то е была да възбрани щото до-говори-тъ, които Англія е подписала, да ся нарушаватъ, и да даде на Европѣ и на свѣтъ-тъ единъ примѣръ, който ако бѣше ся слѣдвалъ, щѣше да спомогне много за добродѣтели-тъ на свѣтъ-тъ. Англійско-то Правителство не иска нищо да спечели, и надѣвамъ ся че ако случай-тъ ся прѣд-стави, то ще подѣйствува за да спре войнѣ-тъ.

ПОЛОЖЕНИЕ-ТО НА СЪРБИИ.

Единъ поду-офиціаленъ Виенскы вѣстникъ, като зема прѣдъ видъ воинственны-тъ на-клонности на Сърбы-тъ, казва така :

«Една часть отъ Сърбы-тъ ся види да е забравляла вече събитія-та при Джуниѣ и Алексинацѣ. Тя иска пакъ да стане на орѣжіе, когато Русси-тъ минахъ Дунавъ-тъ. Партіи-та Омладина сѣществува днесъ само на име. Ный нѣмамы право да приписваме лошы намѣренія на Сърбскій-тъ Князь или на Сърбско-то Правителство; но знакове-тъ, които ся появляватъ изъ Княжество-то, не сѣ вече задоволителны и повелѣватъ едно крайно благоразуміе. Не ще ся позво-ли на тѣзи малкѣ земѣ да смути вторы пѣтъ безопасность-тъ на материкъ-тъ и тишинѣ-тъ на Австро-Унгаріи. Ако Сър-бія ся остави да ся увлече отъ нѣкои вѣд-ненія въ единъ буйнѣ и безсмысленнѣ поли-тикѣ, за неимъ ще послѣдватъ най-печалны слѣдствія. Сърби-тъ трѣба да знаѣтъ че въ такѣвъ случай, тѣ не ще можѣтъ да расчитатъ на помощъ-тъ на Руссіи.»

Пещенскій-тъ *Лондѣ* казва върху сѣ-щій-тъ прѣдмѣтъ : «Сърбія, дѣто вѣдненіе-то е голѣмо, играе въ Европѣ ролѣ-тъ на Афганистанъ. Ако тя ся съедини съ Рус-сіи въ войнѣ-тъ, Австрія не ще ся за-бави да дѣйствува.»

ПРОГЛАШЕНИЕ-ТО НА НЕЗАВИСИМОСТЬ-ТЪ НА РОМАНИИ И ОБЯВЛЕНИЕ-ТО НА ВОЙНѣ-ТЪ.

Слѣдующе-то заеманы отъ *Л. Хералдъ* : Романска-та Камара рѣши на 27 минѣлаго да прогласи независимость-тъ на Романии и да обяви войнѣ на Турціи. Сѣща-та вечеръ, Виенскій-тъ Кабинетъ присѣлъ едно официално съобщеніе че Романска-та войска е готова за бой; и, на слѣдующий-тъ день, Букурещскій-тъ официаленъ журналъ обна-родва единъ указъ, който прогласява че Князь Карлъ самъ зема прѣводительство-то на Романска-тъ войска, като опрѣдѣля Ге-нералъ Лупо, Командантинъ на първо-то тѣло войска въ Крайово, и Генералъ Родо-вичи, Командантинъ на второ-то тѣло вой-ска въ Букурещъ и въ Гюргево, съ пол-ковникъ-тъ Сланичано, бывшій-тъ Министръ на Войнѣ-тъ, като началникъ на всички-тъ чиновники.

ВОЙНА-ТА ВЪ АЗИИ.

Слѣдующи-тъ депешы върху войнѣ-тъ въ Азиѣ заеманы отъ *Л. Хералдъ* :

Віена, 26 Априлій. — Новина-та за едно несполучливо опитваніе отъ страна на Русси-тъ да прѣвзематъ Карсъ съ единъ ударъ, който до сега бѣше само като слухъ, ся подтвърдява отъ Рускы-тъ вѣстники. Въ слѣдствие на това, страхове-тъ въ Цари-градъ за сѣдѣжъ-тъ на Карсъ сѣ ся ута-ложили. Прѣдположеніе-то че Русси-тъ ще обсадятъ Карсъ, и ще трѣгнѣтъ съ по-го-лѣмъ-тъ часть отъ войска-тъ си въ 3 отдѣленія къмъ Ерзерумъ тоже ся подтвър-дява, защото двѣ-тъ ѣ крыла, едно-то отъ Баязидъ и друго-то отъ Ардаханъ напѣд-ватъ къмъ Соганлъ Дагъ съ цѣль да при-нудятъ Мухтаръ паша да ся оттегли отъ положеніе-то си тамъ, и да остави прохо-ды-тъ отворены за Руска-тъ главнѣ вой-ска, която отива направо отъ Карсъ за Ерзерумъ.

Ерзерумъ, 26 Априлій. — Русси-тъ за-обиколяватъ Соганлъ, и сѣрѣдоточаватъ силы-тъ си за да нападнѣтъ войска-тъ на Мухтаръ паша при Бардизъ и Еликой. Рус-кы-тъ войска, които занимавахъ Баязидъ, сега напѣдватъ къмъ Хамуръ и Антобъ. Баязидъ ся турнѣлъ подъ управленіе-то на единъ Рускы полицейскы чиновникъ.

Тифлисъ, 27 Априлій. — Вчера Генералъ Шереметіевъ достигнѣ съ Тверскѣ-тъ кон-ники и съ 300 Казацы до Топарджикъ и Тахмуръ. На връщаніе, тѣ ся нападнахъ при Бердикъ Хай отъ неприятелскѣ-тъ кон-ники, подкрѣпенѣ отъ една батеріѣ топо-ве и отъ 4 табура пѣшцы, които бѣхъ излѣзли отъ Карсъ да въспрѣтъ прѣмину-ваніе-то имъ, и по-нататѣкъ отъ други 4 табура, подкрѣпѣны отъ единъ батеріѣ, и скрѣты на пусѣжъ. Слѣдъ едно сраженіе, неприятель-тъ ся отбѣснѣ съ голѣмъ за-губѣ. Турска-та почта между Ардаханъ и Карсъ ся хванѣ съ заплѣта-та, които ѣмъ придружавахъ, отъ нашѣ-тъ нередовнѣ конники.

Віена, 28 Априлій. — Единъ официаленъ телеграмъ отъ Тифлисъ казва че главна-та Руска войска ся намира въ околность-тъ на Карсъ. Едно конническо отдѣленіе ся испратило противъ Кашиманъ. Отдѣленіе-то отъ Ахалцикъ ся приближава до Ардаханъ, а Ериванско-то отдѣленіе е въ Діадинъ.

Еко дава слѣдующе-то кратко описаніе на крѣпость-тъ *Баязидъ*, който Русси-тъ прѣвзехъ на послѣдокъ : «Баязидъ ся на-мира въ Ерзерумскій-тъ вилаетъ, въ Арме-ніи, около 15 миль на юго-истокъ отъ го-рѣ-тъ Арааратъ. До прѣди 1830 той е ималъ около 15 хиляды жители, а днесъ има 5,000 и то повечето Кюрдове. Той има 3 джаміи, 2 церкви и единъ мѣнастырь, на-реченъ Кара-Клисе, прочутъ по хубость-тъ си и по древность-тъ си. Въ 1829 Русси-тъ прѣвзехъ Баязидъ, и пакъ въ 1854, слѣдъ като направихъ единъ бой прѣдъ стѣны-тъ му, съборихъ укрѣпленія-та му и го напусихъ. Отпослѣ тѣ сѣ были под-правены, но само за да прѣминѣтъ пакъ прѣзъ сѣщѣ-тъ сѣдѣжъ.»

ВОЙНА-ТА.

Отъ Дунавъ-тъ нѣмамы никаквы важ-ны новины до сега, освѣнъ че Рускы-тъ императоръ ся очаква да пристигне не утрѣ въ Плевещъ. Извѣстно е че Русси-тъ ся распорѣждатъ по лѣвый-тъ

брѣгъ на Дунава и че приготовления-та имъ за прѣминуваніе-то му ще ся допѣ-нятъ къмъ край-тъ на тѣзи седмицѣ. Ако воды-тъ му снадѣжъ, тѣ може да ся оп-ытатъ наскоро да го прѣминѣтъ. Спорѣдъ *Л. Хералдъ* Русси-тъ ся прѣстругатъ че ще прѣминѣтъ Дунава при Рени и при Ка-лафатъ, но повечето е вѣрно че тѣ ще го прѣминѣтъ сѣрѣшо Никополь, дѣто рѣка-та Алута ся втича въ него.

Мина-та сѣбота на 7 того Русси-тъ прѣвзехъ съ пристанъ Крѣпость-тъ Арда-ханъ. Спорѣдъ *Басиретъ* Турска-та войска противостоѣла добръ, но Руска-та была 4 пѣти по-голѣма отъ неимъ. Не ся знае, каз-ва той, колко души сѣ паднахъ отъ не-приятель-тъ, но отъ нашѣ-тъ войска имало 150 души убиты и 150 ранены. Говори ся че едно голѣмо число Турскы войнѣци ся прѣдали на Русси-тъ, и че нѣколко Тур-скы топове влѣзли въ рѣцѣ-тъ на послѣд-ни-тъ.

Ардаханъ ся намира между Карсъ и Ба-тумъ, и единъ пѣтъ отъ него води за Ер-зерумъ.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

До сега Турско-то населеніе въ Цари-градъ бѣше освобождено отъ редовнѣ-тъ службѣ въ парскѣ-тъ войска, а Христі-анско-то отъ плащаніе бедель; но тѣзи дни Правителство-то рѣши че за напѣдъ слу-жба-та въ войска-тъ или плащаніе-то на бедель ще ся изискватъ отъ двѣ-тъ насе-ленія. Онѣзи, които не искатъ да служатъ въ войска-тъ, ще можѣтъ да ся откупуватъ съ 50 т. л. За това нѣщо ся е опрѣдѣлило вече една комисія, подъ надзоръ-тъ на който записваніе-то на новы-тъ войнѣци въ столицѣ-тъ ще стане наскоро.

Мина-та седмица Шейх-юл-ислямъ-тъ е издалъ двѣ фетвы, отъ които една-та обявлява че война-та противъ Руссіи е праведна и свята, а друга-та дава на Н. И. В. Султанъ-тъ титулѣ-тъ *Гази* (побѣдитель).

Мидхатъ паша, който ся намира сега тебдилъ въ Парижъ, ималъ посѣщенія отъ нѣколко высокы лица. Спорѣдъ единъ те-леграмъ отъ Парижъ, той изразилъ мнѣніе прѣдъ тѣхъ че Руссія ще посрѣдне голѣмы мажнотѣи и неприятны нечаяности въ на-стоящѣ-тъ войнѣ.

Германскы-тъ, Австрійскы-тъ и Ита-ліанскы-тъ посланники прѣдъ Портѣ-тъ ся намирахъ отъ нѣколко деня насамъ въ столицѣ-тъ. Единъ телеграмъ отъ Парижъ извѣстѣва че и Френскы-тъ посланникъ, Г. Бургоанъ, е на пѣтя си вече за Цѣградъ.

За Сърбско-то Правителство ся казва че е сключило единъ заемъ отъ 12,000,000 франгы съ единъ банкъ въ Парижъ.

Отъ 24 до 30 Априлія 222 души сѣ умрѣли отъ чумѣ въ Багдадъ.

Прѣди 2—3 седмици *Л. Хералдъ* яви че Султанъ-тъ дава всеопрошеніе на всички-тъ Българы, които сѣ были осѣдени на за-творъ като участницы въ минало-годишны-тъ възстаническы движенія. Сѣщій-тъ листъ отъ Вторникъ обнародва едно писмо, подписано отъ 62 Българы, които още ся намирахъ въ затворъ, и молятъ Правител-ство-то да тури въ дѣйствиѣ Царскѣ-тъ заповѣдъ за освобожденіе-то имъ.

Князь Ройсъ, Германскы-тъ посланникъ, ще прѣбывава въ Рускы-тъ лѣтенъ палатъ на Бюкѣ-дерѣ. Той е сроденъ съ Рускѣ-тъ царскѣ фамиліи откъмъ женѣ си, която е една Саксонска Княгыня и племянница на Рускѣ-тъ Царѣ.

Н. Б. Г. Юсифъ, новы-тъ Българскы Экзархъ, ся очаква да пристигне въ сто-лицѣ-тъ въ сѣботѣ вечеръ.

Мѣстны-тъ вѣстники казватъ че Мини-стри-тъ рѣшили да оставятъ на Правител-ство-то мѣсечны-тъ си платкы отъ 1-ї Май до свръшваніе-то на войнѣ-тъ, и да да-дѣтъ коніе-тъ си на Правителство-то за прѣнасианіе-то на топове.

Рускы-тъ Императоръ, въ единъ особенъ манифестъ, благодарилъ на Св. Синодъ за дѣто свръшилъ, слѣдъ 20-годишнѣ не-

прѣстанихъ работѣ, прѣводѣ-тъ на Би-тъ на говоримый-тъ Рускы языкъ. Първы-тъ прѣводъ на просто-Рус-скы языкъ, който ся е одобрилъ отъ Ц и отъ Церкѣ-тъ.

Българскы-тъ Епископъ, първенци едно голѣмо число Българы въ Па-отправили единъ адресъ до Пловдивъ Мюгесаринѣ, като го помолили вражи на В. Портѣ. Слѣдующе-то е цѣ съдържаніе-то на този адресъ, ко-ся съобщилъ отъ Правителство-то :

«Съ голѣмо прискрѣбіе прочетохъ вѣстниці-тъ че Руссія е обявила противъ Турціи подъ прѣдлогъ че тѣ нѣкаквы си улущенія за Христіанъ-Отоманскѣ-тъ Държавѣ и особенно за Българы-тъ. Съ това тя иска да ны п-ражи не само като невѣрны прѣдъ Ца-то Правителство, но и да ны сѣра съжителный-тъ ни Мусульманскы наро-кыйто отъ нѣколко столѣтія насамъ вѣмѣмъ като братія. Слѣдователно, ны мамы нужда отъ чужды улущенія, ос-но сега когато въ дни-тъ на Н. Султанъ Абдулъ Хамидъ, Правителст-полага голѣмы грѣхы да въведе равен-то между всички-тъ пеговы подданици.

За това ный спѣшимъ да изразимъ ново нашѣ-тъ вѣрность и прѣданность прѣстолѣ-тъ на Н. И. Величество, ка-молимъ депоицино съ дѣца-та си на-вышняго да продължи дни-тъ му. Не-молимъ още щото Царско-то Правител-да продължава и за напѣдъ да имъ-сѣ добро око и да не ны лишава отъ бовѣ-тъ си.»

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКЫ ДЕПЕШИ

Парижъ, 4 Май — Г. Жуль Симонъ, П-сѣдатель-тъ на Министерскы-тъ Съ-си далъ оставкѣ-тъ по причинѣ че-различава отъ мнѣніе-то на Маршалъ Махона, Прѣдсѣдатель-тъ на Републ-тъ, върху нѣкои вѣтрѣнны законы. Махонъ поканилъ Г. Дюфора да сѣ-единъ Кабинетъ, но той отказалъ по-чинѣ на недобро-то си здравіе.

Бѣлградъ, 4 Май. — Г. Канковъ, С-кый-тъ генералный Консулъ въ Бѣлг-тъ, ся повыкалъ отъ Правителство-то си. Ва ся че той съвѣтувалъ Сърбіи да-неутрална въ настоящѣ-тъ войнѣ.

Парижъ, 5 Май. — Новы-тъ Френ-Кабинетъ ся състави отъ консерват-членове. Само Министръ-тъ на Внѣшнѣ Дѣла и Министръ-тъ на Войнѣ-тъ ся-ставатъ сѣщи-тъ. Маршалъ Макмахонъ-бави че той ще поддѣржа единъ миролюб-политикѣ съ всички-тъ Силы, и че ще-старае да потуши заявленія-та на дух-нѣ-тъ партіи.

Парижъ, 5 Май. — Голѣмо вѣдненіе-дѣ въ Камарѣ-тъ на прѣдставители-тъ. обяви че ще има повѣренность въ единъ-бинетъ, който е рѣшенъ да управлява-ху онѣзи Републиканскы начала, които сѣ-може да оздравѣтъ вѣтрѣшенъ порядокъ-благодѣнствіе и вѣкашенъ миръ. За въ-жъ на това обявленіе е имало 355 гласъ-противъ 154.

Букурещъ, 6 Май. — Романскы-тъ У-нистръ на Внѣшны-тъ Дѣла въ едно окр-но писмо до Великы-тъ Силы, изсылавъ-во-то положеніе на Романиѣ въ слѣдѣ-на войнѣ-тъ.

Парижъ, 6 Май. — Различны-тъ отдѣ-на Лѣвѣ-тъ партіи въ Сенатѣ-тъ и въ-марѣ-тъ на Прѣдставители-тъ, сѣ прот-естирали противъ политикѣ-тъ на Марш-Макмахона и противъ отлаганіе-то на Па-ламентарны-тъ засѣданія за единъ мѣсецъ-въ тѣзи протесты, тѣ изразяватъ повѣр-ность-тъ си въ вѣстѣржествование-то-Републикѣ-тъ.

Лондонъ, 10 Май. — *Таймсъ* казва-Англійско-то Правителство е обявило рѣ-шеніе-то си да ся противи на затварѣ-то на Суезскы-тъ Каналъ за търговскы-корабы подъ неутрално знамя, или за во-ны корабы на неутралны Силы.

Мидхатъ паша пристигнѣ въ Лондонъ.

Издава ся отъ Американско-то Евангел-Общество.

Редакторъ Т. Л. Байнгтонъ.
Въ Американъ-Ханъ.

Въ Печатницѣ-тъ на Д. Араміана
Агонианъ-Ханъ № 11.